

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΥΡΑΚΗΣ

Τα ηρόάνθεμα
θα ανθήσουν
ξανά



ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Τα ηράνθημα θα ανθίσουν ξανά**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Γιώργος Πολυράκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Γεωργοστάθη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Ελένη Σταυροπούλου, Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ηλιόπουλος Θ. – Ροδόπουλος Π. Ο.Ε.

© Γιώργος Πολυράκης, 2013
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Yolande de Kort/Trevillion Images/UK
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2013, 10.000 αντίτυπα

ISBN 978-618-01-0084-6

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΥΡΑΚΗΣ

*Τα ηράνθεμα
θα ανθίσουν
ξανά*



ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΟΛΥΡΑΚΗ

ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

(θεατρικό, 1995)

ΕΚΕΙΝΗ Η ΣΤΙΓΜΗ

(μυθιστόρημα, 1996, 22η έκδοση, Φεβρουάριος 2010)

ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΣΙΩΠΗ

(μυθιστόρημα, 1998, Βραβείο Πεζογραφίας Ελληνικής Εταιρείας Χριστιανικών Γραμμάτων, Σειρά στην τηλεόραση, στον ALPHA, 2002-2003, 39η έκδοση, Ιανουάριος 2013)

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΧΘΕΣ

(μυθιστόρημα, 2000, Α΄ Βραβείο Μυθιστορήματος Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», 21η έκδοση, Φεβρουάριος 2013)

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΑΝΕΜΩΝΗΣ

(μυθιστόρημα, 2001, 19η έκδοση, Ιανουάριος 2013)

ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΝΗ ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ

(μυθιστόρημα, 2003, 13η έκδοση, Φεβρουάριος 2010)

ΜΑΚΡΙΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

(ιστορικό μυθιστόρημα, 2005, 15η έκδοση, Νοέμβριος 2010)

ΣΑΝ ΝΑ ΜΗΝ ΠΕΡΑΣΕ ΜΙΑ ΜΕΡΑ

(διηγήματα, 2006, 6η έκδοση, Δεκέμβριος 2009)

ΣΙΩΠΗΛΕΣ ΚΡΑΥΓΕΣ

(ιστορικό μυθιστόρημα, 2007, 11η έκδοση, Ιούλιος 2010)

ΟΙ ΑΕΤΟΙ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

(μυθιστόρημα, 2008, 6η έκδοση, Σεπτέμβριος 2009)

ΛΥΤΡΩΣΗ

(μυθιστόρημα, 1η έκδοση 1994,
2η έκδοση, Ψυχογιός 2009, 7η ανατύπωση, Ιούλιος 2010)

ΔΩΡΟΘΕΑ ΝΤΕ ΡΟΠ

(μυθιστόρημα, 2010, 8η έκδοση, Ιούλιος 2011)

ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

(μυθιστόρημα, 2011, 5η έκδοση, Σεπτέμβριος 2012)

ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

(μυθιστόρημα, 2012, 3η έκδοση, Νοέμβριος 2012)

*Αφιερωμένο
στα εκατομμύρια των ανθρώπων
που κατά τη διαδρομή των αιώνων
έπεσαν θύματα μισαλλοδοξίας
χωρίς να φταίνε σε τίποτα*

μα και

*στον εκδότη μου Θάνο Ψυχογιό
και σ' όλο το προσωπικό
του εκδοτικού οίκου,
ως ελάχιστο δείγμα αναγνώρισης
της αρμονικής σχέσης
που διέπει τη συνεργασία μας
εδώ και δεκαεπτά χρόνια.*



*Κ*αθισμένος στην αυλή του σπιτιού του, με το βλέμμα στυλωμένο μελαγχολικά στη φουρτουνιασμένη θάλασσα που άπλωνε την απεραντοσύνη της μπροστά του, ο Αλφόνσο ένωθε για πολλοστή φορά το συναίσθημα που τον είχε κυριεύσει εδώ και δύο μήνες. Το φεγγάρι, προβάλλοντας πίσω από τα σύννεφα, έριχνε τις ασημένιες ανταύγειές του πάνω στη θάλασσα. Ήταν τέλη του Απριλίου και, ύστερα από τη σιγανή βροχή που είχε προηγηθεί, η μωρωδιά της νοτιομέσης γης ήταν δροσερή και ευχάριστη και τα χωράφια πίσω από το σπίτι ήταν γεμάτα αγριολούλουδα. Ένα αμάξι φάνηκε στο χωματόδρομο. Το αργό ποδοβολητό του αλόγου που το έσερνε αντηχούσε ρυθμικά, σαν τους χτύπους της καρδιάς του Αλφόνσο. Σήκωσε το χέρι κι έσπρωξε προς τα πίσω τα ατίθασα μαλλιά που κυμάτιζαν μεγαλοπρεπώς πάνω από το αριστερό του μάτι.

Στο σπίτι του πιο μακρινού του γείτονα, γύρω στα χίλια πεντακόσια μέτρα προς τα δεξιά του, ένα φως τρεμόφεγγε στο σκοτάδι. Να ήταν το φως από την κάμαρη όπου κοιμόταν η Σαρίτα; Ο Αλφόνσο αναστέναξε στη σκέψη της. Εδώ και δύο μήνες η Σαρίτα ήταν κάτι το πρωτόγνωρο και μεγαλειώδες που κυριαρχούσε στους λογισμούς του. Περνούσε κοντά από

το σπίτι του μ' ένα ωραίο αμάξι που το έσερναν δύο άλογα, φορώντας κομψά φορέματα, ελαφρά και αιθέρια. Η παρουσία της ξυπνούσε όλο και περισσότερο κάθε μέρα τον πόθο του. Του άρεσε ο τρόπος που βιάδιζε, σαν να είχε φωτιά μέσα της. Του άρεσε η φωνή της, που ήταν σαν τραγούδι αγγελικό. Του άρεσαν τα πελώρια βαθυπράσινα μάτια της, τόσο πράσινα που το μάτι ξεκουραζόταν να τα βλέπει. Του άρεσαν τα καστανοκόκκινα μαλλιά της που ξεχύνονταν σαν χείμαρρος στους ώμους της. Ήταν κρυφά ερωτευμένος μαζί της και φλεγόταν από τον πόθο, κι ωστόσο ήξερε ότι δε θα μπορούσε ποτέ να την αγγίξει, γιατί η αδιαφορία που έβλεπε διάχυτη στο πρόσωπό της σαν τύχαινε να διασταυρωθούν οι δρόμοι τους ορθωνόταν σαν ένας πέτρινος τοίχος ανάμεσά τους. Είχε γίνει νευρικός και απότομος, ακόμα και με τη μάνα του και με τη Μαρισόλ, την αδελφή του, και πολύ συχνά μέρες ολόκληρες δεν άνοιγε το στόμα του να πει μια κουβέντα.

Στη σκέψη της αδελφής του, μελαγχόλησε περισσότερο και οι ενοχές ξεχύθηκαν από μέσα του, φέρνοντάς του έναν κόμπο στο λαιμό κι ένα σφίξιμο στο μέρος της καρδιάς. Η Μαρισόλ τον λάτρευε, τον κοίταζε στα μάτια, κι όσο κι αν δεν είχε τη δύναμη να υποφέρει τη βαριά αυτή ατμόσφαιρα, την υπέμενε αγόγγυστα.

Ένας βαθύς αναστεναγμός ξέφυγε από τα στήθη του Αλφόνσο σ' αυτές τις σκέψεις. Η ψυχή του ήταν τρικυμισμένη σαν τη θάλασσα που ορμούσε στην αμμουδιά μπροστά στο σπίτι του, αναχαιτιζόταν για μια στιγμή από το χωμάτινο ανάχωμα κι έπειτα ορμούσε πάλι μπροστά. Ο αέρας ήταν γεμάτος ζωντανία από λογής λογής ήχους: το θρόισμα στις φυλλωσιές, το ποδοβολητό κάποιου αλόγου και το βρόντο ενός αμαξιού στις λακκούβες του χωματόδρομου, τις φωνές από τα νυχτοπούλια, ακόμα κι από ένα τραγούδι που έφτανε σβησμένο από πολύ μακριά. Τα μαύρα μάτια του Αλφόνσο, αστραφτερά κά-

τω από τα πυκνά ματόκλαδα, έχασαν λίγη από τη λάμψη τους στο άκουσμα του τραγουδιού, που μιλούσε για έρωτα. Ένα θλιμμένο χαμόγελο διαγράφηκε στα χείλη του.

«Η καρδιά μου είναι πλημμυρισμένη από πόνο και μοναξιά...» ψιθύρισε, με τη σκέψη στη Σαρίτα. *Μονάχα εσύ μπορείς να τη γιατρέψεις... μονάχα εσύ... τίποτ' άλλο στον κόσμο εκτός από σένα*, συνέχισε σιωπηλά τη σκέψη του. Κι ύστερα ο νους του γύρισε ξανά στη Μαρισόλ.

Μαρισόλ! Μαρία του ήλιου! Αυτό σήμαινε τ' όνομά της. Από τα μικράτα της τη λάτρευε, κι εδώ και δύο μήνες ήταν στιγμές που δεν αναγνώριζε τον εαυτό του. Πονούσε για τον τρόπο που της φερόταν κάποιες φορές.

«Έχει σημασία για μένα να ξέρω τι αισθάνεσαι, να νιώθω τον πόνο σου... Πονώ να σε βλέπω έτσι...» είχε πει τις προάλλες η Μαρισόλ.

Ήταν η ενσάρκωση της καλοσύνης. Η γλυκύτητα με σάρκα και οστά. Ένας άγγελος που κατέβηκε στη γη.

Είναι άρρωστη η καρδιά μου, Μαρισόλ, μικρή, αγαπημένη μου αδελφή... είναι γεμάτη πικρία... κι έχει μέσα της έναν μαύρο διάβολο που δεν την αφήνει να ησυχάσει, κι εσύ δεν μπορείς να κάνεις τίποτα... σκεφτόταν εκείνος.

Ήταν όμορφη η αδελφή του, πολύ όμορφη. Ψηλή και λυγερή, μελαχρινή, με μαύρα μάτια σαν κάρβουνα κι ολόμαυρα, εβένινα μαλλιά. Τέσσερα χρόνια μικρότερή του. Στα δεκαπέντε της παντρεύτηκε τον άντρα που αποφάσισαν γι' αυτή ο πατέρας και η μάνα της. Έναν άντρα είκοσι δύο ολόκληρα χρόνια μεγαλύτερό της, που ένα μήνα μετά το γάμο πήγε στην πόλη για κάποια δουλειά και δεν επέστρεψε ποτέ. Για εννέα ολόκληρα χρόνια δεν έδωσε κανένα σημείο ζωής. Τρία χρόνια μετά την εξαφάνιση του γαμπρού του, πέθανε ο πατέρας της Μαρισόλ και του Αλφόνσο και λίγους μήνες αργότερα, σ' ένα λόφο πολλά χιλιόμετρα μακριά, βρέθηκε το

πτώμα ενός άντρα. Ο άνθρωπος είχε πεθάνει πριν από πολύ καιρό και, κατά πάσα πιθανότητα, είχε δολοφονηθεί, καθώς στη ράχη του βρέθηκαν πληγές που θα μπορούσαν να έχουν προκληθεί από μαχαίρι. Το πρόσωπό του ήταν μισοφαγωμένο από αγριόσκυλα και ήταν εντελώς αδύνατον να αναγνωρισθεί. Στη γύρω περιοχή δεν είχε γίνει γνωστή η εξαφάνιση κανενός άντρα κι έτσι αυτοί που ανακάλυψαν το πτώμα το έθαψαν εκεί που βρισκόταν κι έστησαν έναν κακότεχνο ξύλινο σταυρό πάνω στον τάφο. Αργότερα η είδηση έφτασε στ' αυτιά του Αλφόνσο και, από πληροφορίες που συγκέντρωσε, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά πάσα πιθανότητα το πτώμα ανήκε στον άντρα της αδελφής του. Έπειτα από πολύ καιρό και μεγάλη προσπάθεια, τα κατάφερε να βρει αυτούς που είχαν ανακαλύψει το πτώμα και το μόνο που έμαθε ήταν ότι από το ένα χέρι του νεκρού έλειπαν κάποια δάχτυλα, δε θυμούνταν όμως ούτε πόσα ούτε από ποιο χέρι, ωστόσο αυτό δεν απασχόλησε τον Αλφόνσο. Εκείνος θυμόταν ότι από το αριστερό χέρι του άντρα της αδελφής του έλειπαν εκ γενετής τα δύο τελευταία δάχτυλα. Το θεώρησε εντελώς απίθανο να ήταν σύμπτωση και να επρόκειτο για άλλον άνθρωπο.

Η Μαρισόλ δεν τα είχε βάψει μαύρα όταν εξαφανίστηκε ο άντρας της και πολύ περισσότερο όταν έμαθε ότι μάλλον δεν ήταν πια ζωντανός. Ίσα ίσα που με την τελευταία είδηση χάρηκε κιόλας. Αν μάλιστα μπορούσε να βεβαιωθεί από αξιόπιστους μάρτυρες ότι το πτώμα ήταν δικό του, θα ήταν ελεύθερη από την ίδια εκείνη μέρα. Διαφορετικά, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ισπανίας, που ίσχυε και στο βασίλειο της Αραγωνίας, θα λογιζόταν παντρεμένη για πάρα πολλά χρόνια. Ίσως και περισσότερα από είκοσι πέντε.

Η μητέρα της Μαρισόλ και του Αλφόνσο είχε αναλάβει τα ηνία της οικογένειας από τη μέρα που πέθανε ο άντρας της. Ήταν πάντα αυταρχική και απόλυτη στις απόψεις της και τώ-

ρα, στα σαράντα επτά της, δεν είχε χάσει καθόλου το δυναμισμό της, ούτε είχε αλλάξει τις πεποιθήσεις της. Ψηλόκορμη, με πρόσωπο σκαμμένο από τον αέρα και την αρμύρα της θάλασσας, προκαλούσε το σεβασμό αλλά και κάποιο φόβο ανάμεικτο με δέος με τη θωριά της. Η ζωή την είχε σκληρύνει, κι αυτή η σκληράδα αναδυόταν καθαρά από το βάθος –που στιγμές φάνταζε απύθμενο– των κατάμαυρων ματιών της.

Από τότε που πέθανε ο άντρας της είχε πολλά προβλήματα, αλλά το μεγαλύτερο απ' αυτά σχετιζόταν με τη θρησκεία. Φανατική καθολική, είχε διδάξει η ίδια την κατήχηση κι όλες τις προσευχές στα παιδιά της. Μα αυτό δεν ήταν αρκετό. Είχε λόγους να φοβάται πως ο Αλφόνσο είχε ξεστρατίσει τώρα τελευταία από το δρόμο της Εκκλησίας. Και η αιτία γι' αυτό το ξεστράτισμα υποψιαζόταν πως ήταν η όμορφη κόρη του δον Αλεχάντρο Ραμίρεθ. Είχε παρατηρήσει πώς την κοίταζε ο Αλφόνσο όταν τύχαινε να περνά με την πολυτελή άμαξά της από το χωματόδρομο κοντά στο σπίτι τους. Είχε αντιληφθεί τη θλίψη στα μάτια του, κατανοούσε την κακοκεφιά του κι έσπινε αυτί ν' ακούσει τους κρυφούς αναστεναγμούς του. Πολλές νύχτες τον άκουγε να στριφογυρίζει σαν κολασμένος στο κρεβάτι του κι ύστερα να σηκώνεται, να βγαίνει στην αυλή και να κάθεται μέσα στο σκοτάδι μέχρι που πλησίαζε το ξημέρωμα. Δυο-τρεις φορές που σηκώθηκε ανήσυχη σαν τον άκουσε να βγαίνει στην αυλή, τον είδε –χωρίς εκείνος να την αντιληφθεί– να έχει στραμμένο το βλέμμα κατά την κατεύθυνση του σπιτιού του δον Αλεχάντρο. Την πρώτη φορά που έγινε αυτό δεν έκλεισε μάτι μέχρι το πρωί. Παρέμεινε ακίνητη, σαν πεθαμένη, στο κρεβάτι της, με τα μάτια ορθάνοιχτα μέσα στο σκοτάδι, και τον άκουσε να επιστρέφει στην κάμαρή του κοντά στο ξημέρωμα. Και καθώς ανάσαινε είχε την αίσθηση ότι ο αέρας που έμπαινε στα πνευμόνια της είχε γίνει ξαφνικά πιο παγερός.

Ζάρωσε τα φρύδια με μεγάλη ανησυχία, καθώς η καρδιά της χτυπούσε σ' έναν τρελό ρυθμό. Ήταν ανάγκη να αρχίσει να φοβάται και για τον Αλφόνσο; Μέχρι τώρα ο μεγάλος της φόβος είχε σχέση με την κόρη της. Η Μαρισόλ ήταν στα εκτυφλωτικά της νιάτα και στις μεγάλες της ομορφιές και το κορμί της ήταν γεμάτο χυμούς. Ώρες ώρες διαισθανόταν ότι η κόρη της ήταν νευρική και διαφορετική, σαν τη θάλασσα όταν είχε φουσκοθαλασσιές. Ο άντρας της το έλεγε αλλιώς: φουσκοδεντριές. Φουσκοθαλασσιές ή φουσκοδεντριές, στην πραγματικότητα αυτές οι δύο λέξεις υπονοούσαν το ίδιο πράγμα και, συνεπώς, έπρεπε να έχει τα μάτια της όχι απλώς δεκατέσσερα αλλά χίλια δεκατέσσερα. Είχε παρατηρήσει πώς την κοίταζαν οι άντρες τις σπάνιες φορές που πήγαιναν στην πόλη και κάθε φορά περνούσαν πολλές μέρες μέχρι να κατευνάσει κάπως τις ανησυχίες της. Τυπικά, η κόρη της θα λογιζόταν παντρεμένη μέχρι να περάσει ο χρόνος που η ισπανική νομοθεσία όριζε ότι χρειαζόταν να παρέλθει από τη μέρα που είχε εξαφανιστεί ένας σύζυγος για να θεωρηθεί οριστικά χαμένος. Αν όμως μια γυναίκα ξεστράτιζε πριν φτάσει εκείνη η μέρα, θα αντιμετώπιζε την οργή της Ιεράς Εξέτασης, η οποία ήταν αμείλικτη σε περιπτώσεις μοιχείας...

* * *

Ένα μήνα νωρίτερα, μια ηλιόλουστη και ασυνήθιστα ζεστή για την εποχή ημέρα του Μάρτη, η Σαρίτα κάλυπτε μ' ένα υπέροχο κατάμαυρο άλογο, δώρο του πατέρα της στα είκοστά δεύτερα γενέθλιά της, στις τεράστιες ιδιόκτητες εκτάσεις που απλώνονταν πίσω από το αρχοντικό τους. Ήταν δεινή ιππεύτρια, καθώς ο πατέρας της της είχε μεταδώσει από τα μικρά της την αγάπη για τα άλογα και για την ιππασία. Θυμόταν ακόμη τα λόγια που της είχε πει την πρώτη φορά που

την ανέβασε σε άλογο: «Ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου, κόρη μου, δεν είναι ο σκύλος, όπως πιστεύει ο κόσμος. Είναι το άλογο. Το άλογο μαθαίνει να σε αγαπά όταν νιώσει ότι το αγαπάς κι εσύ επειδή είναι αλάθητο το αισθητήριό του. Κι όταν του μιλάς στο αυτί, καταλαβαίνει τι του λες. Μην το ξεχάσεις ποτέ αυτό, κόρη μου...» Εκείνη δεν το είχε ξεχάσει.

«Μην απομακρυνθείς πολύ. Στους λόφους ακούστηκε ότι κυκλοφορούν ληστές», της είχε πει ο πατέρας της την ώρα που η κοπέλα ανέβαινε στο άλογο. Την ίδια στιγμή η υπερηφάνεια ήταν διάχυτη στο πρόσωπό του. Η μονάκριβη κόρη του ίππευε σαν αμαζόνα.

«Ας τολμήσουν», γέλασε η Σαρίτα, καθισμένη με άνεση στη ράχη του αλόγου, και με το δεξί χέρι χάιδεψε τη λαβή του σπαθιού που κρεμόταν στο πλάι: «Ας τολμήσουν», είπε ξανά γελώντας και σπιρούνησε το άλογο.

Ο δον Αλεχάντρο έμεινε να την παρακολουθεί καθώς απομακρυνόταν. Ήξερε ότι η κόρη του εννοούσε αυτό που έλεγε. Ο ίδιος ήταν δεινός ξιφομάχος στα νιάτα του και είχε διδάξει στη Σαρίτα την τέχνη της ξιφασκίας έτσι όπως θα δίδασκε ένα γιο, αν είχε. Τώρα πια ήταν βέβαιος ότι η κόρη του θα μπορούσε να τα βάλει και να τα βγάλει πέρα όχι μ' έναν αλλά με δύο μαζί ξιφομάχους.

Αγνοώντας τις συστάσεις του πατέρα της, η Σαρίτα κατευθυνόταν καλπάζοντας γρήγορα σαν τον άνεμο στους δασοσκέπαστους λόφους, όπου η βλάστηση οργιάζε.

Εκεί της άρεσε να καταλήγει πάντα έπειτα από ιπασία μίας ώρας στην πεδιάδα, για να ξεδιψάσει πίνοντας νερό από μια γάργαρη πηγή, να ποτίσει το άλογό της και να περπατήσει κάτω από τα βαθύσκιωτα δέντρα, κάνοντας σκέψεις και όνειρα μιας κοπέλας της ηλικίας της. Τούτη τη μέρα όμως δεν κάλπασε πολλή ώρα στην πεδιάδα, αλλά οδήγησε το άλογο κατευθείαν εκεί όπου αγαπούσε.

Είχε πλησιάσει αρκετά, όταν ξαφνικά είχε την αίσθηση κάποιας ανθρώπινης παρουσίας στο δάσος, όχι κοντά της πάντως. Δεν είχε ακούσει απολύτως τίποτα. Ήταν απλώς μια αίσθηση. Κι εκείνη είχε πάντα εμπιστοσύνη στο αισθητήριό της.

Αμέσως ανέκοψε τον καλπασμό του αλόγου και, σκύβοντας, του αγκάλιασε το λαιμό και του ψιθύρισε κάποια λόγια στο αυτί. Το άλογο χλιμίντρισε ανεπαίσθητα κι ύστερα άρχισε να προχωρεί αθόρυβα. Η Σαρίτα, με τις αισθήσεις της σε επιφυλακή και το χέρι στη λαβή του σπαθιού της, το οδήγησε προς τα εκεί όπου βρισκόταν η πηγή.

Όσο πλησίαζε, η αίσθηση της ανθρώπινης παρουσίας γινόταν εντονότερη και μόλις φάνηκε η πηγή σταμάτησε απότομα σαστισμένη, επειδή ένας άντρας στεκόταν εκεί και πλενόταν με την πλάτη στραμμένη προς το μέρος της. Ήταν γυμνός από τη μέση και πάνω. Κάτω από το ηλιόφως που περνούσε ανάμεσα από τις πυκνές φυλλωσιές, το δέρμα του, που είχε το χρώμα του χαλκού, γυάλιζε σαν χρυσαφένιο και οι μύες του κορμιού του σάλευναν ρυθμικά καθώς έριχνε πάνω του νερό με τις χούφτες του. Ήταν ψηλός και, καθώς τριβόταν με δύναμη, το νερό χάραζε αργυρές γραμμές που κυλούσαν από τους τετράγωνους ώμους του στις φαρδιές πλάτες του.

Η Σαρίτα ένωσε ξαφνικά σαν να κρύωνε και αναρίγησε. Είχε μπροστά της μια εικόνα που φάνταζε πρωτόγονη κι ωστόσο θαυμαστή, μια εικόνα που της θύμιζε έναν αρχαίο θεό της μυθολογίας, ρωμαλέο και καλλίγραμμα παρά τον όγκο του.

Έπειτα από λίγες στιγμές γύρισε το άλογό της για να απομακρυνθεί αθόρυβα πριν γίνει αντιληπτή, μα εκείνη ακριβώς τη στιγμή ο άντρας γύρισε ελαφρά το πρόσωπό του στο πλάι κι αυτό που έβλεπε τώρα την κράτησε ακίνητη. Είχε ένα πρόσωπο τραχύ από τους ανέμους και τον ήλιο, πελεκημένο, θα έλεγες, πάνω σε γρανίτη, πανάρχαιο κι ωστόσο κατά κάποιον

τρόπο χωρίς ηλικία: η μύτη ελαφρώς κυρτή πάνω από το παχύ μουστάκι, το ρωμαλέο σαγόκι με μια βαθυγάλανη απόχρωση κάτω από το ηλιόφως. Για αρκετές στιγμές η Σαρίτα έμεινε ακίνητη, σαν μαγνητισμένη. Ύστερα, κάνοντας μεγάλη προσπάθεια, αποσπάστηκε από τη ρέμβη της, γύρισε το άλογο και απομακρύνθηκε αθόρυβα. Μόνον όταν βγήκε από τον δασοσκέπαστο λόφο, είδε να ορθώνεται μπροστά της, σαν φάντασμα μέσα στο πλούσιο ηλιόφως, μια εικόνα, και ξαφνιασθηκε, ανήμπορη ν' αρθρώσει λέξη, καθώς θυμήθηκε πού είχε ξαναδεί εκείνο τον άντρα.

Ήταν λίγο καιρό πριν. Περνούσε με την άμαξα κοντά από ένα σπίτι που υπήρχε στην περιοχή, γύρω στα χίλια πεντακόσια μέτρα από το δικό τους. Ο άντρας βρισκόταν στην αυλή και μια ηλικιωμένη γυναίκα ντυμένη στα μαύρα, ίσως μάνα του, του είχε μιλήσει αποκαλώντας τον Αλφόνσο.

Σ' αυτή τη θύμηση η Σαρίτα έστρεψε πίσω το κεφάλι και τα μάτια της πλανήθηκαν στον δασοσκέπαστο λόφο. Ύστερα σπιρουνίσε το άλογο της και ξεχύθηκε στον κάμπο.

* * *

Από τις ευρύχωρες βεράντες του αρχοντικού, η κόρη του don Αλεχάντρο έβλεπε τη θάλασσα, τα κυματιστά λιβάδια, καταπράσινα ή στο χρώμα της βουβής μελαγχολίας, ανάλογα με την εποχή, τον δασοσκέπαστο χαμηλό λόφο, σαρωμένο συχνά απ' τους ανέμους, και τον απέραντο ορίζοντα. Νύχτα-μέρα, σε κανονικά χρονικά διαστήματα, οι ερημικές, διαπεραστικές νότες της καμπάνας της εκκλησίας αντηχούσαν από μακριά και οι πλαγιές του λόφου έστελναν πίσω την ηχώ – μια μοναδική, μυστικοπαθή μουσική, που καθρέφτιζε τις ανθρώπινες ελπίδες και τις δεήσεις στον Θεό ή και στον ανθρώπινο πόνο. Τα χαράματα και το ηλιοβασίλεμα οι ιερείς έψαλλαν και η

Σαρίτα θυμόταν ότι τότε που ήταν μικρούλα και πήγαινε με τη μητέρα της στην εκκλησία άκουγε αυτό το κύμα από ανθρώπινες φωνές που φούσκωνε και υψωνόταν σε αργές και μελαγχολικές μελωδίες, τρόμαζε κι έτρεχε να κρύψει το προσωπάκι της στον μητρικό κόρφο. Και η μητέρα της ακουμπούσε το μάγουλό της στο δικό της μαγουλάκι κι έψελνε κι εκείνη, με θερμιά κι ευτυχισμένη φωνή. Ύστερα, όταν γύριζαν στο σπίτι, η μαμά της το 'ριχνε σ' ένα χαρούμενο παιδικό τραγούδι και σ' όλο το σπίτι αντηχούσαν ήχοι γεμάτοι κέφι. Η μικρή Σαρίτα προσπαθούσε να τραγουδήσει κι εκείνη κάποια λόγια από ένα τραγούδι που έλεγε για άνοιξη, λουλούδια και πουλάκια με πολύχρωμα φτερά, το είχε μάθει απέξω. Και πόσο πιο πολύ της άρεσε τούτο το σπίτι, σε αντίθεση με το άλλο, που είχαν στην πόλη! Ακόμα κι όταν ο καιρός ήταν βαρύς και νεφελώδης και σύννεφα από κουνούπια σηκώνονταν από τα νερά που λίκνιζαν όλο το χρόνο εκεί κοντά, τούτο το σπίτι φάνταζε στη σκέψη της σαν παλάτι των παραμυθιών. Ώρες ώρες εκείνα τα κουνούπια γίνονταν τόσο εφιαλτικά που ο μπαμπάς της υποχρεώθηκε να φέρει πολλούς εργάτες για να σκεπάσουν με χώμα τα νερά και να τα εξαφανίσουν. Μαζί με τα νερά εξαφανίστηκαν και τα κουνούπια κι έπαψαν ν' ακούγονται τα κοάζματα των βατράχων. Πριν όμως γίνουν αυτά, η μαμά της παρουσίαζε όλο και πιο συχνά δυνατά ρίγη, το δέρμα της έκαιγε και για ολόκληρες εβδομάδες φαινόταν πολύ χλωμή και αδύνατη.

Κάποια μέρα, την ώρα του γεύματος, η μαμά της παρουσίασε πάλι πολύ δυνατά ρίγη, δυνατότερα από κάθε άλλη φορά. Ο μπαμπάς της έφυγε γρήγορα με την άμαξα, πηγαίνοντας να φέρει το γιατρό, και η Σαρίτα πήγε να ξαπλώσει δίπλα στη μαμά της, εκείνη όμως τρανταζόταν τόσο δυνατά από τα ρίγη, που έκανε τη μικρή να σηκωθεί αμέσως τρομαγμένη. Άρχισε να κλαίει. Κάποια από τις γυναίκες του σπιτιού προ-

σπάθησε να την απομακρύνει χωρίς να τα καταφέρει, κι έμεινε εκεί, κοντά στη μαμά της, που κάποια στιγμή σταμάτησε να τινάζεται ολόκληρη αλλά δεν απαντούσε όταν της μιλούσε, κι η μικρή φαντάστηκε ότι είχε κοιμηθεί κι απόρησε πώς γινόταν να κοιμάται έχοντας ανοιχτά τα μάτια... Ύστερα άκουσε μια γυναίκα να λέει σε μιαν άλλη ότι την πήρε ο Θεός, οι δύο γυναίκες άρχισαν να κλαίνε κι η μικρή Σαρίτα αναρωτήθηκε πού βρισκόταν ο Θεός και ποιος να ήταν...

Τους μήνες που ακολούθησαν η μικρή άκουσε πολλές φορές τις γυναίκες του σπιτιού να λένε χαμηλόφωνα ότι την αρρώστια της μαμάς της την είχαν προκαλέσει τα κουνούπια και δεν καταλάβαινε γιατί μιλούσαν πάντα τόσο σιγά, σαν να επρόκειτο για κάποιο μυστικό. Όταν μια μέρα ρώτησε τον μπαμπά της, εκείνος την πήρε στα γόνατά του και της είπε ότι αυτά που έλεγαν οι γυναίκες ήταν ανοησίες, ωστόσο η Σαρίτα σιγά σιγά έμαθε να μισεί και να σκιάζεται εκείνα τα μεγάλα κι ατίθασα έντομα, που τώρα πια είχαν, ευτυχώς, εξαφανιστεί. Η μικρή πίστευε ότι είχαν πλακωθεί απ' το χώμα που είχαν ριξει οι εργάτες στα νερά όπου ήταν οι φωλιές τους και είχαν ψοφήσει.

Όσο περνούσε ο καιρός, τα ήρεμα κυριακάτικα πρωινά θυμόταν περισσότερο απ' όλες τις άλλες ώρες και μέρες τη μαμά της. Πήγαινε με τον μπαμπά της στην εκκλησία, όμως θα ήθελε να μπορούσε ν' άκουγε τη γλυκιά φωνή της μαμάς της, όπως τότε που έψελνε. Η φωνή της μαμάς της! Πόσο της έλειπε, απλή και καθαρή, ν' ακούγεται πάνω από τις άλλες φωνές! Ωρες ώρες, την υπόλοιπη μέρα, μα συχνά και τη νύχτα της Κυριακής, η φωνή εκείνη αντηχούσε τη μοναδική της νότα με τη βαθιά της μελαγχολία και έκανε να σπαράξει η παιδική καρδιά. Ο ήχος ανέβαινε κι η Σαρίτα νόμιζε ότι βρισκόταν κοντά της. Όσο ήταν μέρα παρατηρούσε απ' το παράθυρο και απογοητευόταν που δεν την έβλεπε στον κήπο, ανά-

μεσα στα παρτέρια και στα λουλούδια που φρόντιζε με τα χέρια της. Μα, όταν έπεφτε η νύχτα, οι σκιές έξω διαμόρφωναν σχήματα τόσο αβέβαια, που στιγμές νόμιζε ότι διέκρινε ανάμεσα τους την αγαπημένη μορφή...

Ήταν έξι χρόνων όταν ο μπαμπάς της την ανέβασε για πρώτη φορά στο άλογο που αγαπούσε περισσότερο από τ' άλλα. Στα μάτια της μικρής φαινόταν άγριο, μα, όταν ο μπαμπάς της καθόταν στη ράχη του κρατώντας το χαλινάρι, γινόταν ήμερο σαν αρνάκι. «Μη φοβάσαι, αγάπη μου», της είπε και την κάθισε μπροστά του, αγκαλιάζοντάς τη με το ένα χέρι, ενώ με το άλλο κρατούσε τα γκέμια. Στην αρχή άφησε το άλογο να πηγαίνει σιγά σιγά. Ύστερα εκείνο άρχισε να τρέχει όλο και πιο γρήγορα και η μικρή, έχοντας αποβάλει τον αρχικό της φόβο, άφηγε να της ξεφεύγουν μικρές χαρούμενες φωνούλες.

Έπειτα από πολλή ώρα έφτασαν στην άκρη ενός γκρεμού, εκεί όπου τέλειωνε η πεδιάδα. Ο δον Αλεχάντρο ξεπέζεψε και, κρατώντας την από το χεράκι, της έδειξε το ποτάμι που κυλούσε στο βάθος. Ήταν μεγάλο και φαινόταν άγριο, έτσι όπως κυλούσαν ορμητικά τα νερά του. Δεν είχε δει ποτάμι άλλη φορά και τα ματάκια της είχαν ανοίξει διάπλατα στο αντίκρισμά του. Από εκείνη τη μέρα ξετρελάθηκε με την ιππασία, κι ο πατέρας της δεν της χαλούσε χατίρι. Από κάποια στιγμή και μετά ήταν βέβαιος ότι η κόρη του, μεγαλώνοντας, θα ίππευε σαν αμαζόνα.

Οι πόρτες της ζωής άνοιγαν γρήγορα για τη Σαρίτα. Ήταν ένα παιδί προικισμένο με φαντασία, με πάθος για μάθηση και ευαισθησία· ένα παράξενο κράμα πρακτικής κι ατίθασης ευθυκρισίας και ανεπτυγμένου μυστικισμού.

Στα δώδεκά της ξάπλωνε τα βράδια στο πυκνό γρασίδι του κήπου μπροστά στο σπίτι κι έμενε εκεί με τις ώρες, με το βλέμμα καρφωμένο στον ουρανό. Κοίταζε τ' αστέρια, αναρωτιόταν τι πράγματα να ήταν αυτά που γέμιζαν το θόλο του ουρα-

νού κι ο πόθος να εισχωρήσει στα μυστήρια του σύμπαντος τη βασάνιζε. Τ' αστέρια και το φεγγάρι –που πότε φαινόταν σαν λεπτή κυρτή χρυσή φέτα και πότε σαν στρογγυλός ολόχρυσος δίσκος– τη μάγευαν πάντα. Κι αναθυμόταν ότι, τότε που ήταν πιο μικρή, τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού στην πόλη, παρατηρούσε τ' αστέρια, που φαίνονταν χρυσόχρωμα και βαριά στον ουρανό με τη σκούρα πορφυρένια απόχρωσή του, και της ήταν δύσκολο να πιστέψει πως ήταν τα ίδια αστέρια που κοίταζε ξαπλωμένη στο γρασίδι του σπιτιού στην εξοχή. Απ' όπου πάντως και να τα έβλεπε, ονειρευόταν πως κατοικούνταν από μάγισσες, που τις φανταζόταν σαν διάφανες, ντελικάτες και επίβουλες υπάρξεις, οι οποίες είχαν τη δύναμη να εισχωρούν παντού και να κάνουν κακό στους ανθρώπους. Όταν ήταν πολύ μικρή, τις φοβόταν περισσότερο και πίστευε ότι εκείνες ήταν υπεύθυνες για το μοναδικό σημαδάκι που είχε στο δέρμα της, ένα σημαδάκι στρογγυλό, πολύ σκούρο, σχεδόν μαύρο, που βρισκόταν πολύ κοντά στο πιο απόκρυφο σημείο του κορμιού της, στο εφήβαιο. Δεν πονούσε καθόλου, όμως, όσο μεγάλωνε το κορμάκι της, μεγάλωνε και το σημαδάκι εκείνο. Δεν της άρεσε καθόλου να το βλέπει και δεν κατάλαβε τι εννοούσε η μαμά της όταν της είπε πως όταν θα γινόταν μεγάλη δε θα μπορούσε να το δει. Αργότερα, η τριχοφυΐα που αναπτύχθηκε σ' εκείνη την περιοχή το έκρυψε εντελώς από τα μάτια της και μόνο τότε κατάλαβε τι ήθελε να πει η μαμά της.

Καθώς τα χρόνια περνούσαν, η Σαρίτα προτιμούσε να μένουν περισσότερο καιρό στο σπίτι της εξοχής παρά στην πόλη. Η απέραντη ομορφιά των λιβαδιών, των κοιλάδων, των δασοσκέπαστων βουνών και του άγριου ποταμού στη ρίζα του γκρεμού, η ομορφιά των εποχών, η καθεμιά στον καιρό της, ξυπνούσε αδιάκοπα μέσα της σαν ηχώ. Το ίδιο εύκολα αναγνώριζε και αγαπούσε την ομορφιά από τα βρύα, τα μι-

κρά λουλουδάκια και τα έντομα. Η συγκίνηση, η εγκατάλειψη του εαυτού της μπροστά σ' αυτό που θαύμαζε ήταν μέσα στη φύση της. Ένωθε ευτυχισμένη μέσα σ' ένα ηλιόλουστο λιβάδι την άνοιξη, γελούσε, άστραφτε από χαρά, έτοιμη να χορέψει και να τραγουδήσει.

Αργότερα, στην εφηβική ηλικία, όταν απένιζε προς τα πίσω, προς τα χρόνια που είχαν περάσει, κατάλαβε το βαθμό της μοναξιάς μέσα στην οποία είχε μεγαλώσει. Όλα αυτά τα χρόνια χαιρόταν τους θησαυρούς της πληθωρικής παρουσίας του πατέρα της, η οποία όμως δεν έφτανε για να καλύψει την απουσία της μαμάς της. Ένωθε συχνά να τυραννιέται από ένα μεγάλο και δυσαναπλήρωτο κενό. Και τότε ως μόνη διέξοδο έβρισκε το να ανέβει στο άλογό της για να καλπάσει ξέφρενα στα απέραντα λιβάδια. Ποτέ δεν μπόρεσε να ξεκαθαρίσει αν οι βιαστικές παρορμήσεις της ψυχής της έρχονταν από αλλού ή ξεκινούσαν απλώς από την ίδια την καρδιά της κι από τους πόθους της.

Μια νύχτα, κοντά στο ξημέρωμα, ξύπνησε απότομα από το βουητό του αέρα και της θάλασσας. Σηκώθηκε, πήγε στο παράθυρο και το άνοιξε. Η θάλασσα σήκωνε μεγάλα μαύρα κύματα, που η αμφίβολη αυγή φώτιζε σε μερικά σημεία με μια μολυβένια, γλομή λάμψη. Και εκεί όπου έσκαζαν τα κύματα διέκρινε ακίνητη μια ανθρώπινη σιλουέτα.

Η Σαρίτα κράτησε την ανάσα της, μπερδεμένη απ' αυτό που έβλεπε. Αν δεν έκανε λάθος, η σιλουέτα εκείνη ανήκε στον πατέρα της! Τι δουλειά είχε εκεί τέτοια ώρα και γιατί φαινόταν να κοιτάζει κατά το βάθος της θάλασσας;

Ύστερα από λίγες στιγμές δισταγμών, η Σαρίτα ντύθηκε αποφασιστικά, βγήκε και κατευθύνθηκε προς τα εκεί όπου στεκόταν ο μπαμπάς της. Μόνον όταν έφτασε και στάθηκε δίπλα του την αντιλήφθηκε εκείνος. Τα γιγαντιαία κύματα τους πιτσιλίζουν με τους αφρούς τους.

«Μια βάρκα ήταν στα ανοιχτά, πάλευε με τα κύματα από ώρα, μα δεν τη βλέπω τώρα πια... χάθηκε», είπε εκείνος, χωρίς να πάρει τα μάτια του από εκεί όπου τα είχε στραμμένα.

Η θάλασσα πισίλισε και πάλι και τους δύο με τις σταγόνες των κυμάτων που ορθώνονταν πελώρια κι έσπαζαν με βρόντο και μ' αφρούς.

«Ήταν άνθρωπος μέσα;» ρώτησε η Σαρίτα.

«Ε, ναι, μάλλον... δεν μπορούσα να διακρίνω, αλλά σίγουρα ήταν...»

Η Σαρίτα ένωσε οργή για τη θάλασσα, αυτό το απέραντο υγρό στοιχείο που τούτη την ώρα έδειχνε σαν δαιμονισμένο...

Το πρωί ξαναγύρισαν στην παραλία. Ο ήλιος είχε σηκωθεί ολόλαμπρος, ωστόσο η θάλασσα παρέμενε φουρτουνιασμένη.

Πιο πέρα από εκεί όπου είχαν σταθεί το ξημέρωμα, γύρω στα διακόσια μέτρα αριστερά τους, ένας σκούρος μικρός όγκος στην κάτασπρη άμμο τράβηξε την προσοχή τους. Δεν κινιόταν καθόλου. Τη μια στιγμή τον σκέπαζαν οι αφροί από τα κύματα και την άλλη φαινόταν ξανά. Ο don Αλεχάντρο αντάλλαξε ένα βλέμμα με την κόρη του. Ύστερα τράβηξαν κατά κει σχεδόν τρέχοντας. Όταν έφτασαν κοντά, σταμάτησαν κρατώντας την ανάσα τους.

Ήταν ένα παιδικό κορμάκι, μπρούμυτα πάνω στην άμμο. Το ένα χεράκι ήταν απλωμένο στο πλάι και το άλλο πλακωμένο από το μικρό κορμί.

Η Σαρίτα, με τα χαρακτηριστικά του προσώπου της αλλοιωμένα από μια έκφραση φρίκης, γύρισε και κοίταξε τον πατέρα της και είδε το πρόσωπό του να 'χει πετρώσει. Την άλλη στιγμή τον είδε να σκύβει και να γυρίζει ανάσκελα το ακίνητο κορμάκι. Ήταν ένα αγοράκι έως οκτώ το πολύ χρόνων. Το προσωπάκι του ήταν μελανιασμένο και ήσυχο και πάνω του είχε ζωγραφιστεί η απόλυτη γαλήνη του θανάτου.

«Είναι νεκρό... πνίγηκε...» άκουσε σαν μέσα σε όνειρο τη

φωνή του πατέρα της και τον είδε να στρέφει το βλέμμα κατά εκεί όπου είχε δει τη βάρκα να παλεύει με τα κύματα.

Ο πεντακάθαρος ουρανός βάραινε πάνω από τα κεφάλια τους.

Η Σαρίτα έσκυψε, σήκωσε το παιδικό κορμάκι και γονατισμένη το αγκάλιασε, σφίγγοντάς το πάνω της. Ύστερα, με μια προκλητική ματιά, κοίταξε επίμονα τη θάλασσα. Ένας μεγάλος λυγμός τής ξέφυγε. Με μια προστατευτική κίνηση, σκέπασε, όσο γινόταν, με το φουστάνι της το νεκρό παιδί.

«Ήταν θέλημα του Θεού...» άκουσε τη φωνή του πατέρα της και, στρέφοντας το κεφάλι, τον είδε να κοιτάζει επίμονα προς την ίδια πάντα κατεύθυνση. Την άλλη στιγμή θυμήθηκε την ώρα που είχε πεθάνει η μαμά της και είχε ακούσει τις γυναίκες να λένε ότι την είχε πάρει ο Θεός...

«Μη μου μιλάς για τον Θεό!» είπε και ξέσπασε σε λυγμούς.

* * *

Λίγα μέτρα πιο πέρα, σε μιας ανάσας απόσταση, η μητέρα του Αλφόνσο και της Μαρισόλ είχε παρακολουθήσει τη σκηνή κρυμμένη ανάμεσα στους πυκνούς χαμηλόκλωνους θάμνους που φύτρωναν εκεί όπου τέλειωνε η άμμος και άρχιζε το χωμάτινο ανάχωμα κατά μήκος της παραλίας. Από την αυλή της είχε παρακολουθήσει κι εκείνη την πάλη της βάρκας με τα μανιασμένα κύματα, κι από τη στιγμή που την έχασε από τα μάτια της έμεινε ξάγρυπνη μέχρι το πρωί αγωνιώντας για την τύχη του ανθρώπου που ήταν μέσα, χωρίς να βρίσκει ούτε στιγμή ησυχία. Όταν ξημέρωσε, κατέβηκε στην παραλία κι αναζήτησε σπιθαμή προς σπιθαμή κάποιο ανθρώπινο ίχνος, χωρίς αποτέλεσμα. Απογοητευμένη, γύρισε στο σπίτι της, ωστόσο οι ανησυχίες της δεν έλεγαν να καταλαγιάσουν. Ήταν σίγουρη ότι η βάρκα εκείνη είχε βουλιάξει αλλά δεν απέκλειε

την πιθανότητα αυτοί που ήταν μέσα να τα είχαν καταφέρει να φτάσουν κάπου στην ακτή και να χρειάζονταν τώρα βοήθεια. Μπορούσαν μάλιστα να είναι ετοιμοθάνατοι. Είχε ψάξει βέβαια όπου μπορούσε να φτάσει, όμως η παραλία δεν τέλειωνε εκεί. Υπήρχε και η παραλία κάτω από το αρχοντικό του δον Αλεχάντρο, αλλά εκεί δεν είχε πάει ποτέ.

Έπειτα από πολλή ώρα δισταγμών και αμφιταλαντεύσεων, βγήκε και κίνησε αποφασιστικά για εκεί όπου η κοινωνική διαφορά η οποία τη χώριζε από την οικογένεια του δον Αλεχάντρο της απαγόρευε να πλησιάσει.

Είχε φτάσει κοντά και μόλις ξεπρόβαλε το κεφάλι στην κορυφή ενός χαμηλού αμμόλοφου, δίπλα στο χωμάτινο ανάχωμα, είδε να έρχονται προς το μέρος της ο δον Αλεχάντρο και η κόρη του. Τώρα πια δεν είχε το χρόνο να απομακρυνθεί και σκύβοντας σύρθηκε και χώθηκε ανάμεσα στα πυκνά χαμόδεντρα κοντά της, κι από τη θέση αυτή μπορούσε να παρακολουθεί αθέατη. Για λίγες στιγμές το βλέμμα της παρέμεινε στον άρχοντα και στην κοπέλα, που τώρα έτρεχαν καθώς πλησίαζαν. Ύστερα ένα παιδικό κορμάκι πεσμένο μπρούμυτα πάνω στην άμμο τράβηξε το βλέμμα της. Η ανάσα της κόπηκε κι η καρδιά της άρχισε να χτυπάει σ' έναν τρελό ρυθμό. Είχε καταλάβει...

Ακίνητη στη θέση όπου βρισκόταν, είδε τους δύο ανθρώπους να φτάνουν, είδε την κοπέλα να γονατίζει, να σηκώνει και να αγκαλιάζει το νεκρό παιδί και, ύστερα από μερικές στιγμές έντασης, άκουσε το δον Αλεχάντρο να λέει: «Ήταν θέλημα του Θεού». Η φωνή του έφτασε ολοκάθαρη στ' αυτιά της. Έπειτα είδε την κόρη του να στρέφεται και να τον κοιτάζει κι άκουσε ολοκάθαρα και τα δικά της λόγια: «Μη μου μιλάς για τον Θεό!»

Οι λέξεις πόνεσαν τ' αυτιά της σαν να είχε δεχτεί ισάριθμα μ' αυτές δυνατά χτυπήματα. Το πρόσωπό της αλλοιώθηκε

από έκπληξη, που παραχώρησε γρήγορα τη θέση της στην οργή. Έκανε το σημείο του σταυρού και με μάτια που είχαν γίνει δύο επιμήκεις, στενές σχισμές βάλθηκε να παρατηρεί την κοπέλα σαν να είχε μπροστά της τον ίδιο το διάβολο...

* * *

Ένας ολόκληρος κόσμος χωρίζει τις υπάρξεις μας, έλεγε μέσα του ο Αλφόνσο με τη σκέψη στην όμορφη κόρη του don Αλεχάντρο Ραμίρεθ. Εκείνη ήταν κόρη –και μάλιστα η μονακριβή– ευγενούς κι αυτός ένας απλός άνθρωπος, γιος του Μιγκέλ Χιμάνεθ, φτωχού αγρότη. Υπήρχε ποτέ περίπτωση να ρίξει τα μάτια της πάνω του εκείνη η αρχοντοπούλα; Ασφαλώς και όχι. Το ήξερε, δεν έτρεφε αυταπάτες κι ωστόσο δεν μπορούσε να σταματήσει να τη φέρνει στους λογισμούς του. Μα και δε σταματούσε να λέει δυνατά τ' όνομά της όταν κάλπαζε ολομόναχος στην πεδιάδα, και τότε η φωνή του έμοιαζε περισσότερο με χτυποκάρδι παρά με λέξη βγαλμένη απ' τα χείλη. Με το βλέμμα στραμμένο στον ουρανό, το ψιθύριζε ξεχειλίζοντας από συγκίνηση, σαν προσευχή προς τον Θεό, χωρίς να ξέρει αν Εκείνος τη δεχόταν ή όχι. Ύστερα, σαν έπεφτε η νύχτα, του άρεσε να κάθεται στην αυλή του ανασαίνοντας τον ζωογόνο αέρα που ερχόταν από τη θάλασσα και μες στη σιγαλιά ν' ακούει τη βαθιά, γεμάτη κι άγρια νότα που σκόρπιζε το πεντακάθαρο και λαγαρό κελάηδημα ενός νυχτοπουλιού. Και να αναρωτιέται τι να έκανε εκείνη την ίδια τούτη ώρα, κι αμέσως μετά να σκέφτεται ξανά ότι τους χώριζε ένας ολόκληρος κόσμος και να νιώθει στη σάρκα του και στην ψυχή του τη δυστυχία που προξενούσε η επίγνωση ότι ποτέ δε θα μπορούσε να γίνει αποδεκτός από τον κόσμο της... Πονούσε στη σκέψη της – κι ας παραδεχόταν ότι ήταν παράλογα όσα σκεφτόταν για εκείνη. Την ποθούσε, όμως ήταν μόνο πό-

θος αυτό που ένιωθε; Δεν το είχε ξεκαθαρίσει στη σκέψη του, όμως... Όμως υπήρχαν φορές που δεν αισθανόταν πια την ανακούφιση την οποία προκαλούσαν οι νύχτες χωρίς ζέστη, που μπορούσες να κοιμηθείς, ούτε ευχαριστιόταν την εισπνοή του ζωντανού αέρα ως το βάθος των πνευμόνων του, μα ούτε πια και το νερό που κυλούσε στην πηγή και το 'πινε με μεγάλη ευχαρίστηση, φέρνοντάς το στο στόμα με τις χούφτες του. Του φαινόταν πια πολύ μακρινή η εποχή που είχε μάθει ν' αγαπά τα φαράγγια και τα σκισμένα βράχια που έβλεπαν ψηλά προς τα ουράνια, καθώς επίσης και τους μικρούς λάκκους που στο βάθος τους οι φτέρες και η χλόη συγκεντρώνονταν γύρω από μια μικρή λιμνούλα...

Αφήνοντας έναν βαθύ αναστεναγμό, ο Αλφόνσο πήδηξε σαν αετός στη ράχη του αλόγου του και ξεχύθηκε στον κάμπο μ' έναν ξέφρενο καλπασμό. Ήταν Κυριακή, μία ώρα πριν από το μεσημέρι, μέσα Μαΐου.

* * *

Την ίδια ώρα η Σαρίτα κάλπαζε κι εκείνη στην απέραντη πεδιάδα. Κι όπως κάθε φορά, ήταν οι μόνες ώρες που οι σκέψεις της δεν πετούσαν αλλού. Ήταν οι ώρες που ζούσε με ολάνοιχτη καρδιά, επειδή η ομορφιά την περιτριγύριζε από παντού και απλωνόταν πάνω στους χαμηλούς λόφους και στις μικρές κοιλάδες που έμοιαζαν με κήπους. Η ομορφιά αυτή είχε πάνω στη Σαρίτα μια έντονη αναζωογονητική επίδραση και τη γέμιζε δραστηριότητα. Κάλπαζε σκυμμένη μπροστά, ακουμπώντας σχεδόν στο λαιμό του αλόγου, κι ένιωθε ένα είδος γαλήνης. Το ανυπόμονο πνεύμα της τινάζόταν μπροστά κι αισθανόταν ότι η γαλήνη αυτή προερχόταν από ένα χορτασμό του μέρους εκείνου του εαυτού της που διψούσε για ευτυχία, κι όχι από τον Θεό, επειδή ο Θεός που γνώριζε ήταν Θεός αυστηρός...

Η ομίχλη που σηκωνόταν από το ποτάμι την αυγή κι έκανε τα ψηλά χόρτα να παίρνουν μίαν ασημένια ανταύγεια είχε διαλυθεί εδώ και πολλή ώρα κι ο ήλιος έλαμπε ολόλαμπρος. Το άλογο της έτρεχε σαν αστραπή, ακούραστο πάντα, κι η Σαρίτα το κατηύθυνε με επιδεξιότητα και ευκολία όπου ήθελε. Ήταν αρκετό ένα απαλό τράβηγμα στα γκέμια ή μια κουβέντα κοντά στο αυτί του για να τρέξει γρηγορότερα, ν' αλλάξει κατεύθυνση, να επιβραδύνει ή και να σταματήσει. Κι όταν ξεπέζεψε, θα το αγκάλιαζε πάλι από το λαιμό, θα το φιλούσε και θα του έλεγε τρυφερά στο αυτί: «Μόνο μιιά δεν έχεις...», όπως έκανε κάθε φορά.

Στα ριζά του χαμηλού, δασοσκέπαστου λόφου άλλαξε γνώμη και, τραβώντας τα γκέμια, θέλησε να οδηγήσει το άλογο στην ανοιχτή πεδιάδα. Αφήνοντας ένα ελαφρό χλιμίντρισμα, το έξυπνο ζώο ξεχύθηκε μπροστά, σαν να μην το είχε κουράσει καθόλου το βάρος της αναβάτριας.

Απέραντα ευτυχισμένη, η Σαρίτα, με τα λυτά της μαλλιά να ανεμίζουν στον αέρα, άρχισε να τραγουδάει νιώθοντας όλο τον κόσμο δικό της και δεν αντιλήφθηκε τη μέλισσα που χώθηκε ξαφνικά στο αυτί του αλόγου. Ούτε πήρε είδηση το τίναγμα της κεφαλής του και το χλιμίντρισμα που άφησε όταν ένιωσε τον πόνο από το κεντρί.

Άξαφνα, διαισθάνθηκε ότι κάτι είχε αλλάξει στη συμπεριφορά του αλόγου. Ήταν κάτι λιγότερο κι από το τίποτα, αλλά το διαισθάνθηκε. Την άλλη στιγμή όμως συνειδητοποίησε κάτι συγκεκριμένο: το άλογο είχε επιταχύνει χωρίς να του έχει δώσει εντολή. Αυτό δεν της είχε συμβεί άλλη φορά ούτε με τούτο το άλογο ούτε με άλλο, ωστόσο δεν ανησύχησε. Τράβηξε ελαφρά τα γκέμια, σίγουρη για το αποτέλεσμα, αλλά το άλογο δεν υπάκουσε, σαν να μην είχε καταλάβει. Τράβηξε ξανά τα γκέμια και ταυτόχρονα του αγκάλιασε το λαιμό μιλώντας κοντά στο αυτί του, όμως εκείνο, αντί να ανακόψει,

τίναξε νευριασμένο το κεφάλι και συνέχισε να τρέχει όλο και πιο γρήγορα.

Η Σαρίτα ήταν δεινή αναβάτρια και δε φοβήθηκε από τούτο το ακατανόητο. Ήταν βέβαιη ότι θα τα κατάφερε να τιθασειύσει το άλογό της. Όταν όμως, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες, δεν κατάφερε το παραμικρό, όταν είδε ότι το άλογο έτρεχε μόνο κατευθείαν μπροστά και πρόσεξε τους αφρούς που έβγαιναν από τα ρουθούνια κι από το στόμα του, μόνο τότε κατάλαβε ότι είχε αφηνιάσει κι ο φόβος την πλημμύρισε. Την άλλη στιγμή συνειδητοποίησε ότι, με την κατεύθυνση που ακολουθούσε, το άλογο πήγαινε ίσια στον γκρεμό και πανικοβλήθηκε.

Σήκωσε το κεφάλι και κοίταξε μπροστά: ο γκρεμός ήταν ακόμη μακριά, ωστόσο δε θ' αργούσαν να φτάσουν. Τράβηξε ξανά και ξανά τα γκέμια χωρίς το παραμικρό αποτέλεσμα, μεταχειρίστηκε όποιον τρόπο γνώριζε κι όποιον σκέφτηκε εκείνες τις στιγμές, χωρίς να καταφέρει τίποτα. Κοίταξε πάλι μπροστά και της φάνηκε ότι ο γκρεμός ήταν τώρα εφιαλτικά πιο κοντά. Για μια στιγμή σκέφτηκε να πηδήσει από το άλογο κι ετοιμάστηκε να βγάλει τα πόδια από τους αναβατήρες, όμως αυτό σήμαινε σίγουρο θάνατο... Άφησε την κίνησή της μισή, κι απελπισμένη, κοίταξε ολόγυρα, σαν να περίμενε βοήθεια από το πουθενά.

Είχε πανικοβληθεί σε τέτοιο βαθμό που ο εγκέφαλός της δεν κατέγραψε αυτό που είχαν δει τα μάτια της τη στιγμή που είχε κοιτάξει πίσω. Μόνον όταν έστρεψε πάλι το βλέμμα μπροστά συνειδητοποίησε ότι είχε δει κάτι και γύρισε ξανά το κεφάλι τόσο απότομα που ο λαιμός της πόνεσε. Μέσα στο επόμενο δευτερόλεπτο οι ελπίδες της αναπτρώθηκαν.

Ένα άλογο έτρεχε πίσω της ερχόμενο προς το μέρος της. Στην αρχή της φάνηκε ότι δεν είχε αναβάτη. Ύστερα κατάλαβε ότι ο αναβάτης είχε σκύψει μπροστά και το κορμί του εί-

χε γίνει ένα με το λαιμό του αλόγου. Παρά την ταραχή της, η Σαρίτα κατάλαβε ότι ο άνθρωπος αυτός, όποιος κι αν ήταν, είχε αντιληφθεί τι συνέβαινε κι έκανε το άλογό του να τρέξει μ' όλη του τη δύναμη.

Στη σκέψη αυτή, κοίταξε πάλι μπροστά κι αμέσως ξανά πίσω και της φάνηκε ότι δε θα την προλάβαινε πριν πέσει στον γκρεμό...

* * *

Ο Αλφόνσο πότισε το άλογό του στην πηγή, το άφησε να ξεκουραστεί κάτω από τα βαθύσκια δέντρα κι ύστερα ίππευσε ξανά και άρχισε να κατεβαίνει αργά, ανασαίνοντας με δύναμη τον δροσερό, αρωματισμένο αέρα.

Είχε φτάσει στους πρόποδες του λόφου κι ετοιμαζόταν να αρχίσει να τρέχει, όταν, εντελώς τυχαία, το μάτι του πήρε ένα άλογο που κάλπαζε στον κάμπο, αρκετά μακριά από εκεί που βρισκόταν. Η απόσταση δεν του επέτρεπε να διακρίνει καθαρά τον αναβάτη του, ωστόσο είχε μιαν αόριστη εντύπωση ότι ήταν γυναίκα, και η μοναδική γυναίκα που είχε δει κάμποσες φορές να καλπάζει ολομόναχη στην πεδιάδα ήταν η κόρη του don Αλεχάντρο. Στη σκέψη αυτή, ένωσε ένα γνώριμο τρελό χτυποκάρδι και, ύστερα από έναν στιγμιαίο δισταγμό, άρχισε να τρέχει προς την ίδια κατεύθυνση, φροντίζοντας να κρατάει σταθερή απόσταση από το άλογο που προπορευόταν, χωρίς να το χάνει ούτε στιγμή από τα μάτια του.

Έπειτα από κάμποση ώρα αναλογίστηκε τι θα σκεφτόταν η κόρη του don Αλεχάντρο –αν όντως ήταν αυτή η γυναίκα που κάλπαζε– στην περίπτωση που τον έβλεπε να την παρακολουθεί και αμέσως σκέφτηκε να γυρίσει πίσω. Ήταν έτοιμος να τραβήξει τα γκέμια, όταν κάτι τον συγκράτησε τη στιγμή που η αναβάτρια με το άλογό της χάνονταν πίσω από έναν

χαμηλό χωματόλοφο. Χωρίς να ανακόψει το ρυθμό του, την ακολούθησε.

Μόλις έφτασε στην κορυφή του λόφου, σταμάτησε απότομα, ζαρώνοντας τα φρύδια. Η απόσταση που τον χώριζε από το άλλο άλογο ήταν μεγάλη, ωστόσο είχε την αίσθηση ότι παρατηρούσε κάποια αλλαγή στον καλπασμό του κι ένιωσε μιαν ακαθόριστη ανησυχία. Χωρίς χρονοτριβή, άρχισε να τρέχει πιο γρήγορα από πριν, αδιαφορώντας αν γινόταν αντιληπτός.

Πριν περάσουν λίγα λεπτά, του δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι το άλογο έκανε ό,τι ήθελε κι ότι η κοπέλα έχανε τον έλεγχό του. Ανάγκασε το δικό του να τρέξει μ' όλη του τη δύναμη και, καθώς περνούσαν οι στιγμές, η αρχική εντύπωση γινόταν βεβαιότητα κι αυτό δεν μπορούσε να σημαίνει τίποτ' άλλο παρά μόνον ότι για κάποια αιτία το άλογο εκείνο είχε αφηνιάσει.

Το αίμα πάγωσε στις φλέβες του. Η πορεία που ακολουθούσε το άλογο θα το οδηγούσε κατευθείαν στον γκρεμό, στα πόδια του οποίου κυλούσε ο ορμητικός ποταμός!

Έσκυψε μπροστά, ο κορμός του ακούμπησε σχεδόν στο λαιμό του αλόγου του κι από τη θέση αυτή του μίλησε στο αυτί κι έκανε ό,τι έπρεπε για να το αναγκάσει να τρέξει ακόμα πιο γρήγορα, ενώ ταυτόχρονα δεν του ξέφευγε τίποτε απ' όσα γίνονταν μπροστά του. Η απόσταση που τους χώριζε άρχισε να μικραίνει γρήγορα, έβλεπε όλο και πιο καθαρά τις σπασμωδικές κινήσεις της κοπέλας στην προσπάθειά της να τιθασεύσει το άλογο και κάποια στιγμή την είδε να στρέφει πίσω το κεφάλι... κι ύστερα ξανά το ίδιο... και βεβαιώθηκε ότι ήταν πανικόβλητη.

Το δικό του άλογο, λες και είχε καταλάβει τι συνέβαινε μπροστά τους, έτρεχε τώρα σαν να είχε βγάλει φτερά στα πόδια, μικραίνοντας συνεχώς την απόσταση ανάμεσά τους – αλ-

λά την ίδια ώρα μίκραινε εφιαλτικά γρήγορα και η απόσταση από τον γκρεμό. Κι όταν η κοπέλα γύρισε γι' άλλη μια φορά πίσω το κεφάλι, ο Αλφόνσο διέκρινε καθαρά στο πρόσωπό της την απόγνωση. Ήταν πολύ πιο κοντά και βεβαιώθηκε ότι δεν είχε κάνει λάθος: ήταν η κόρη του don Αλεχάντρο.

Παρά την αγωνία που διακατείχε και τον ίδιο, ο Αλφόνσο διατηρούσε την ψυχραιμία του. Είχε καταλάβει ότι, όταν θα έφτανε δίπλα της, η απόσταση που θα τους χώριζε από τον γκρεμό δε θα του άφηνε το χρόνο να προσπαθήσει να τιθασει το αφηνιασμένο άλογο και χωρίς χρονοτριβή είχε αποφασίσει τι θα έκανε. Με μια επιδέξια κίνηση, έφερε το άλογό του στ' αριστερά της κοπέλας, για να μπορέσει να την αρπάξει με το δεξί του χέρι. Την επόμενη στιγμή είχε φτάσει δίπλα της. Τα δύο άλογα έτρεχαν τώρα ακουμπώντας σχεδόν το ένα στο άλλο.

«Βγάλε τα πόδια σου από τους αναβατήρες!» φώναξε μ' όλη τη δύναμή του ο Αλφόνσο, με το βλέμμα στον αριστερό αναβατήρα, όπου έβλεπε περασμένο το πόδι της κοπέλας. Όταν είδε ότι εκείνη δεν έκανε καμία κίνηση να ελευθερώσει το πόδι της, σήκωσε για μια στιγμή το βλέμμα και με απόγνωση διαπίστωσε ότι η απόσταση από τον γκρεμό ήταν δεν ήταν πια πενήντα μέτρα.

«Βγάλε γρήγορα τα πόδια σου από τους αναβατήρες!» φώναξε ξανά και την ίδια στιγμή άπλωνε το δεξί χέρι προς το μέρος της, δείχνοντας ότι θα προσπαθούσε να την αγκαλιάσει από τη μέση...

* * *

Η Σαρίτα, σε κατάσταση αλλοφροσύνης, προσπαθούσε με σπασμωδικές κινήσεις να σταματήσει το άλογό της ή να το κάνει να αλλάξει κατεύθυνση και, βλέποντας ότι δεν μπο-

ρούσε να πετύχει ούτε το ένα ούτε το άλλο, κοίταζε μια προς τον γκρεμό και μια προς τον άγνωστο που έτρεχε πίσω της προσπαθώντας να τη φτάσει. Από κάποια στιγμή και μετά ήταν σίγουρη ότι δε θα την έφτανε εγκαίρως κι έκλεισε τα μάτια, μη θέλοντας να αντικρίσει το χάος που θα ανοιγόταν κάτω από τα πόδια της όταν θα έπεφτε στον γκρεμό.

Άξαφνα, άκουσε μια δυνατή φωνή κοντά της, μα δεν κατάλαβε τις λέξεις. Άνοιξε τα μάτια, είδε τον άγνωστο δίπλα της και τόσο κοντά της που θα μπορούσε να τον ακουμπήσει, αλλά, μέσα στον απερίγραπτο πανικό που τη διακατείχε, νόμιζε ότι ήταν παραισθήση και παρέμεινε εντελώς ακίνητη. Ύστερα ο άγνωστος φώναξε: «Βγάλε γρήγορα τα πόδια σου από τους αναβατήρες!» και τούτη τη φορά η Σαρίτα άκουσε ολοκάθαρα όλες τις λέξεις...

* * *

Η ράνθεμο είναι και τονυχτολούλουδο. Στη Βαλένθια του 1492, τη χρονιά που οι Εβραίοι εκδιώκονται από την Ισπανία και ο Χριστόφορος Κολόμβος ξεκινά για την εξερεύνηση που θα τον οδηγήσει στην Αμερική, οι κήποι είναι γεμάτοι ηράνθεμα.

Σε μια εποχή που η Ιερά Εξέταση στέκεται αμείλικτη απέναντι σ' εκείνους που έχουν διαφορετικές πεποιθήσεις, η ισπανική νομοθεσία προβλέπει ότι η γυναίκα εξακολουθεί να παραμένει παντρεμένη μέχρι να περάσουν εικοσιπέντε χρόνια από την εξαφάνιση του άντρα της και επιβάλλει την ποινή του θανάτου στους μοιχούς.

Σ' αυτή την εποχή του σκοταδισμού, η Σαρίτα και ο Αλφόνσο πλάθουν όνειρα, χωρίς να υποψιάζονται ότι η ανθρωπινή μισαλλοδοξία είναι αυτή που κρατά το κλειδί του πεπρωμένου τους. Δίπλα τους ο Πάμπλο, πρωτοξάδελφος της Σαρίτα, και η Μαρισόλ, η καλύτερή της φίλη, ερωτεύονται παράφορα. Οι νύχτες τους μυρίζουν ηράνθεμο, ενώ από πάνω τους αιωρείται η απειλή της Ιεράς Εξέτασης, επειδή ο Πάμπλο είναι παπάς και για τη Μαρισόλ έχουν περάσει μόνο δέκα χρόνια από την εξαφάνιση του άντρα της, ένα μήνα μετά το γάμο τους. Ωστόσο, η πίστη ότι ο άνθρωπος μπορεί να υπομείνει το αβάσταχτο τους κάνει να κοιτάζουν προς τον ορίζοντα των επόμενων χρόνων και να ελπίζουν ότι θα έρθει η στιγμή που ο χρόνος δε θα έχει πια όρια.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ 470.000 ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ



ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-618-01-0084-6



ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜΕ.: 13021

ΕΣΕΙΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΠΑΝΤΑ Σ' ΕΠΑΦΗ